

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(факультетська вибіркова навчальна дисципліна)

ПРАКТИЧНА ФІЗІОЛОГІЯ СВІЙСЬКИХ ТВАРИН

Розробник:

Киричко О., доцент кафедри нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин, кандидат ветеринарних наук, доцент

Полтава 2023 р.

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Практична фізіологія свійських тварин
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Факультетська вибіркова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> Киричко Олена, кандидат ветеринарних наук, доцент <i>Контакти:</i> ауд. 20 (навчальний корпус № 1) <i>e-mail:</i> olena.kyrychko@pdaa.edu.ua, тел.: 067 745 3548, сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/kyrychko-olena-borysivna
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність Освітня програма	211 Ветеринарна медицина ОПП Ветеринарна медицина
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Базові знання з Анатомії свійських тварин, Фізіології тварин.

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти теоретичних і практичних знань щодо застосування фізіологічних методів досліджень у клінічній практиці. Це допомагає спеціалісту ветеринарної медицини розуміти значення фізіологічної норми у діагностиці хвороб та уявленню патогенезу, вдосконалює практичні навички проведення досліджень.

Основні завдання навчальної дисципліни: навчити проводити клінічні дослідження, ставити фізіологічні досліди, робити висновки про стан організму.

Компетентності:

загальні

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення інформації з різних джерел.
- ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та професії.
- ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

фахові:

- ФК 1. Здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних.
- ФК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.
- ФК 3. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.

ФК 4. Здатність організувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.

Результати навчання:

РН 1. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.

РН 2. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати, володіти системою рухових умінь і навичок.

Програма та структура навчальної дисципліни

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
л		лаб	с.р.	
Тема 1. Загальні методи фізіологічних досліджень.	12	2	2	10
Тема 2 . Дослідження системи крові.	18	2	4	12
Тема 3. Дослідження системи кровообігу.	18	2	4	12
Тема 4. Дослідження дихального апарату.	14	2	2	10
Тема 5. Дослідження системи травлення та обміну речовин.	20	4	4	12
Тема 6. Дослідження сечостатевого апарату.	18	2	4	12
Тема 7. Дослідження нервової системи та аналізаторів.	18	2	4	12
Усього годин	120	16	24	80

Оцінювання результатів навчання

Формами поточного контролю знань здобувачів вищої освіти є:

- опитування (шкала та критерії оцінювання: min - max) (0-8);
- виконання лабораторних робіт та оформлення зошита (шкала та критерії оцінювання: min - max) (0-4);
- виконання завдань самостійної роботи (шкала та критерії оцінювання: min - max) - у вигляді реферату - (0-16).

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим та навчальним планом є залік.

Форми контролю результатів навчання

Результати навчання	Форми оцінювання Залік 4 семестр			Разом
	Опитування	Виконання завдань практичних заняття	Виконання завдань самостійної роботи (реферат)	
РН 1	28	14	8	50
РН 2	28	14	8	50
Разом	56	28	16	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Опитування	Виконання лабораторних робіт та оформлення зошита	Виконання завдань самостійної роботи (реферат)	
Тема 1. Загальні методи фізіологічних досліджень.	8	4	16	12
Тема 2. Дослідження системи крові.	8	4		12
Тема 3. Дослідження системи кровообігу.	8	4		12
Тема 4. Дослідження дихального апарату.	8	4		12
Тема 5. Дослідження системи травлення та обміну речовин.	8	4		12
Тема 6. Дослідження сечостатевого апарату.	8	4		12
Тема 7. Дослідження нервової системи та аналізаторів.	8	4		28
Разом	56	28	16	100

Шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Розподіл балів	Критерії оцінювання
	Опитування
7-8	Показано знання основного матеріалу теми на 90-100%. Показано всебічні, систематичні і глибокі знання матеріалу теми. Засвоєно взаємозв'язок основних понять теми та їх значення для майбутньої професії. Проявлено творчі здібності у розумінні та використанні теоретичного матеріалу, уміння визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології, застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати, володіти системою рухових умінь і навичок.
5-6	Показано знання основного матеріалу теми на 74-89%. Показано достатнє знання матеріалу теми. Проявлено систематизований характер знань з питань теми, уміння визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології, застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати, володіти системою рухових умінь і навичок.
3-4	Показано знання основного матеріалу теми на 60-73%. Показано низькі знання основного матеріалу теми. Відповіді на питання не повні. Допущено помилки у виконанні передбачених програмних завдань, часткове уміння застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати, володіти системою рухових умінь і навичок.
2	Показано знання основного матеріалу теми на 40-59%. Відповіді на питання не повні. Допущено принципові помилки у виконанні передбачених програмних завдань.
1	Показано знання основного матеріалу теми 35-39%. Відповіді на питання не повні. Допущено принципові помилки у виконанні передбачених програмних завдань.

0	Відсутність здачі або показано знання основного матеріалу теми до 35%.
	Виконання лабораторних робіт та оформлення зошита
4	Виконано на 90-100%. Показано всебічні, систематичні і глибокі знання матеріалу теми. Засвоєно взаємозв'язок основних понять теми та їх значення для майбутньої професії. Проявлено творчі здібності у розумінні та використанні теоретичного матеріалу.
3	Виконано на 74-89%. Показано добрі знання матеріалу теми. Засвоєно взаємозв'язок основних понять теми та їх значення для майбутньої професії.
1-2	Виконано на 60-73%. Показано достатнє знання матеріалу теми. Проявлено систематизований характер знань з питань теми.
0	Не виконано або виконано до 35%. Відсутність знань основного матеріалу теми або не виконував.
	Виконання самостійної роботи (реферат)
14-16	Матеріал викладений широко, послідовно, є актуальним. Оформлення роботи відповідає загальним стандартам для даного виду робіт. Показано всебічний, систематичний і глибокий аналіз матеріалу теми, взаємозв'язок основних понять теми та їх значення для майбутньої професії. Проявлено творчі здібності у розумінні та використанні теоретичного матеріалу.
10-13	Матеріал викладений достатньо, послідовно, є актуальним. Оформлення роботи відповідає загальним стандартам для даного виду робіт. Показано достатній аналіз матеріалу теми. Проявлено систематизований характер знань з питань теми. Відповіді на питання не повні.
1-9	Матеріал викладений лаконічно. Оформлення роботи відповідає загальним стандартам для даного виду робіт. Показано не повний аналіз основного матеріалу теми, допущено принципові помилки у виконанні передбачених програмних завдань.
0	Відсутність реферату.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 120 год. Кількість кредитів – 4,0. Формасеместрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями у межах встановлених норм. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. З дотриманням академічної доброчесності.

Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів

вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Презентації, відеоролики.

Рекомендовані джерела інформації:

Основні

1. Фізіологія тварин: Підручник. / А.Й. Мазуркевич, В.І. Карповський, М.Д. Камбур та ін. Вінниця: Нова книга, 2008. 424 с.
2. Фізіологія тварин. Підручник. Вид. друге /За редакцією А.Й. Мазуркевича, В.І. Карповського. Вінниця : Нова Книга, 2012. 424 с.
3. Фізіологія сільськогосподарських тварин: Підручник. 2-ге вид., перероб. і допов. / За ред. Науменко В. В., Дячинський А. С. Демченко В. Ю., Дерев'янку І. Д. К.: Центр учбової літератури, 2021. 568 с
4. Фізіологія сільськогосподарських тварин. Практикум /Мазуркевич А.Й., Трокоз В.О., Карповський В.І. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 240 с.
5. Левченко В.І., Влізло В.В., Кондрахін І.П. та ін. Клінічна діагностика хвороб тварин / за ред. В.І. Левченка і В.М. Безуха. Біла Церква, 2017. 544 с.
6. Практикум з фізіології сільськогосподарських тварин: навч. посіб. / А.Й. Мазуркевич, М.Д. Замазій, В.І. Карповський, А.А. Замазій та ін. - К. : [б. и.], 2004. - 273 с.
7. Фізіологія сільськогосподарських тварин. Практикум. /Науменко В. В., Дячинський А. С., Демченко В. Ю., Дерев'янку І. Д. К.: Центр учбової літератури, 2015. 240 с.

Допоміжні

1. Фізіологія сільськогосподарських тварин. Практикум / За ред. І. Д. Дерев'янку, А. С. Дячинського. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 264 с.
2. Юдінцева В.М., Замазій М.Д. Фізіологія сільськогосподарських тварин (словник-довідник). Полтава, 1999. 240 с.
3. Левченко В.І., Судаков М.О., Мельник Й.Л. та ін. Клінічна діагностика хвороб тварин. Київ: Урожай, 1995. 368 с.
4. Судаков М.О., Цвіліховський М. І., Береза В. І. та ін. Внутрішні незаразні хвороби тварин: Підручник. 2-ге вид., доп. /За ред. М. О. Судакова. К.: Мета, 2002. 352 с.
5. Левченко В.І., Соколюк В.М., Безух В.М. Дослідження крові тварин та клінічна інтерпретація отриманих результатів: Методичні рекомендації для студентів факультету ветеринарної медицини керівників та слухачів Інституту післядипломного навчання керівників і спеціалістів ветеринарної медицини. Біла Церква, 2002. 56 с.
6. Влізло В.В., Максимович І.А., Галяс В.Л., Леньо М.І. Лабораторна діагностика у ветеринарній медицині (довідник). Львів, 2008. 112 с.
7. Костенко В.І., Хоменко Г.Г. Фізіологія лактації. Київ: «Агроосвіта», 2015. 132 с
8. Югай К. М., Бобрицька О. М., Кочеткова В. В. Фізіологія травлення. Харків: Золоті сторінки, 2004. 96 с.
9. Киричко О. Б., Тітаренко О. В., Шерстюк Л. М., Ісичко В. М. Фізіологічний статус собак при застосуванні розчину Полтавського бішофіту за парвовірусного ентериту. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2022. № 3. С. 124–129.
10. Киричко О.Б., Савченко В.О. Вплив обмінних процесів на відтворювальну здатність корів / Збірник наукових праць науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу Полтавської державної аграрної академії за підсумками науково-дослідної роботи

в 2020 році (м. Полтава, 14 травня 2021 року). Полтава : РВВ ПДАА, 2021. С. 247-248.

11. Киричко О.Б., Савченко В.О. Корекція репродуктивної функції корів. / Актуальні проблеми незаразної патології тварин: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет конференції (м. Полтава, 22 квітня 2021 року). С. 37-39.
12. Дмитренко Н. І., Киричко О. Б., Шерстюк Л. М. Сучасні методи визначення оптимального терміну парування у собак / Актуальні проблеми незаразної патології тварин: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет конференції (м. Полтава, 22 квітня 2021 року). С. 18-21.
13. Бердник В. П., Киричко О. Б. Фізіологічні аспекти застосування мінералу полтавський бішофіт / Актуальні проблеми фізіології тварин : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 120-річчю О. В. Квасницького (м. Полтава, 17–18 вересня 2020). Полтава : РВВ ПДАА, 2020. С. 25-26.
14. Киричко О. Б., Киричко Б. П., Тітаренко О. В., Сидоренко В. В. Застосування розчину полтавського бішофіту для профілактики ентероінфекцій та формування колострального імунітету телят. *Вісник ПДАА*. 2021. № 2. С. 213-219.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Фізіологія тварин. Підручник. Вид. друге /За редакцією А. Й. Мазуркевича, В. І. Карповського. Вінниця : Нова Книга, 2012. 424 с. URL: https://books.google.com.ua/books?id=pbvXCQAAQBAJ&printsec=frontcover&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
2. Науменко В. В., Дячинський А. С., Демченко В. Ю., Дерев'янка І. Д. Фізіологія сільськогосподарських тварин. Підручник. -ге вид., пе- рероб. і допов. / За ред. І. Д. Дерев'янка, А. С. Дячинського. Київ: Центр учбової літератури, 2009. — 568 с. URL: <https://studfile.net/preview/3541675/>
3. Науменко В. В., Дячинський А. С., Демченко В. Ю., Дерев'янка І. Д. Фізіологія сільськогосподарських тварин. URL: <https://uchebnik-online.net/book/828-fiziologiya-silskogospodarskix-tvarin-navchalnij-posibnik-naumenko-v-v-dyachinskij-a-s-demchenko-v-yu-derevyanko-i-d.html>
4. Фізіологія людини і тварин (фізіологія нервової, м'язової і сенсорних систем) : підручник / М. Ю. Клевець, В. В. Манько, М. О. Гальків, та ін. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 312 с. URL: https://bioweb.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/Fiziol_vypr_2012.pdf
5. Левченко В.І., Влізло В.В., Кондрахін І.П. та ін. Клінічна діагностика хвороб тварин / за ред. В.І. Левченка і В.М. Безуха. Біла Церква, 2017. 544 с. URL: <http://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/298/1/Klinichna%20diagnostyka%20hvorob%20tvaryn.pdf>
6. Судаков М.О., Цвіліховський М. І., Береза В. І. та ін. Внутрішні незаразні хвороби тварин: Підручник. 2-ге вид., доп. /За ред. М. О. Судакова. К.: Мета, 2002. 352 с. URL: <http://base.dnsgb.com.ua/files/book/%D0%A1%D1%83%D0%B4%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%B2.%20%D0%B2%D0%BD%D1%83%D1%82%D1%80%D1%96%D1%88%D0%BD%D1%96%20%D0%BD%D0%B5%D0%B7%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BD%D1%96%20%D1%85%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%B8.pdf>
7. Левченко В.І., Соколюк В.М., Безух В.М. Дослідження крові тварин та клінічна інтерпретація отриманих результатів: Методичні рекомендації для студентів факультету ветеринарної медицини керівників та слухачів Інституту післядипломного навчання керівників і спеціалістів ветеринарної медицини. Біла Церква, 2002. 56 с. URL: http://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/513/1/Doslidzhennja_krovi_tvaryn_ta_klinichna_interpretacija_otrymanyh_rezul%27tativ.pdf
8. Шевченко Т.М., Полушкін П.М. Електронний посібник до вивчення курсу «Основи загальної клінічної лабораторної діагностики». Д.: ДНУ, 2016. – 138 с. URL: http://repository.dnu.dp.ua:1100/upload/17ba1fd9082bc67d1a6d5b0828504ea1Osnovi__zagal'n

oyi_klinichnoyi_laboratornoyi_.PDF

9. Николаєвич В.І. Анатомія і фізіологія сільськогосподарських тварин : навч. посіб. Київ: Аграрна освіта, 2014. 511 с. (211 Ветеринарна медицина PDF – NMCBOOK) URL: <https://nmcbook.com.ua/%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%BD%D0%B0%D1%80%BD%D0%B0-%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%86%D0%B8%BD%D0%B0-%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BB%D1%96%D0%BA-%D0%BF%D0%B4%D1%84/>
10. Костенко В.І., Хоменко Г.Г. Фізіологія лактації. Київ: «Агроосвіта», 2015. 132 с. (211 Ветеринарна медицина PDF – NMCBOOK) URL: <https://nmcbook.com.ua/%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%BD%D0%B0%D1%80%BD%D0%B0-%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%86%D0%B8%BD%D0%B0-%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BB%D1%96%D0%BA-%D0%BF%D0%B4%D1%84/>
11. Фізіологія родів у сільськогосподарських тварин. URL: <https://naurok.com.ua/fiziologiya-rodiv-u-silskogospodarskih-tvarin-224348.html>